

KAPITOLA 3

ZÁHADA PROBODNUTÉHO ZNALCE

Watson své poznámky rozdělil do částí s velice chytlivými názvy. Byly tak nápadité, že následující příběhy – ve formě poznámek – nás někdy až trochu zklamaly. Takové vyprávění se jen zřídka dostalo do knih.

Případ „Záhada probodnutého znalce“ však takový nebyl. Doktor jej jako základ románu nepoužil pravděpodobně proto, že neměl k dispozici dostatek podrobností o dějišti a postavách. Nás však více zajímá dedukce než osoby a precizně vystavěné věty. Z kusých Watsonových poznámek se nám podařilo rekonstruovat – dle našeho názoru – úhlednou hádanku. A je na ní také vidět – jak poukážeme v „Případu neznalosti“ –, že Holmes byl sečtější, než Watson naznačuje ve *Studii v šarlatové*.

Problém lze popsat jednoduše.

Ve své pracovně v oxfordské Gloucesterské koleji byl brutálně zavražděn profesor Algernon Thomas, všeobecně považovaný za nejlepšího znalce Shakespeara ve své generaci. Příčinou jeho smrti bylo

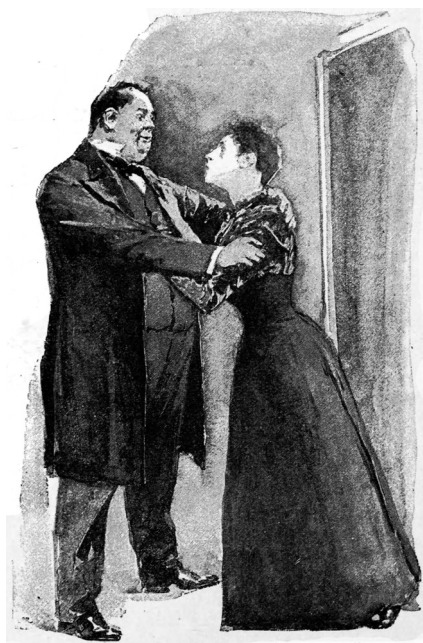
jedno zručně vedené bodnutí ostrým předmětem, který mu prošel levým okem a vnikl do mozku.

Tělo našel v 10:30 student, jenž se přišel poradit o své bardovské adaptaci Holinsheda. Když tento mladík dorazil k profesorově pracovně, dveře byly pootevřené. Zaklepal, nikdo však neodpověděl. Mladík usoudil, že příčinou je profesorova hluchota, nikoli smrt, proto dveře otevřel a nahlédl do místnosti. Profesorovo tělo leželo na zádech, s pažemi u těla. Podle přivolaného lékaře spočívalo na podlaze nejméně dvanáct hodin.

Tři krvavé šmouhy na košili mrtvého svědčily o tom, že když vrah vytáhl zbraň z očního důlku, pokusil se ji otřít. Krom toho byla v místnosti nalezena prázdná láhev od portského, z poloviny plná láhev téhož nápoje, dvě použité křišťálové sklenky s usazeninami na dně a otevřený a roztržený výtisk druhé části Shakespearova „Jindřicha VI.“

Jak se Holmes do případu zapojil, jsme se nedozvěděli, předpokládáme však, že slavného londýnského detektiva požádal o pomoc nezkušený detektiv z oxfordské policie, na nějž dolehla tíha bohorovné atmosféry Gloucesterské koleje a jejích popudlivých vědců. Holmes souhlasil, byl vždy ochoten pustit se do boje s domýšlivostí a privilegií. Do Oxfordu dorazil v 10:53 a odjel v podvečer, v 18:47. Během těchto několika hodin vraždu vyřešil.

Seznam podezřelých Holmes rychle zúžil na dva. První podezřelou byla Hélène la Chaise, o níž se ředitel koleje vyjádřil, že by ji rád viděl „uvázanou na pranýři“. Rodiče této temperamentní jednadvacetileté Francouzky neschvalovali její aféru s významným pařížským politikem, a proto ji před rokem a půl vyslali do Oxfordu, „aby si zlepšila angličtinu“. Brzy byla spatřena, jak ledabyle přestrojená za muže-studenta elegantně cupitá po kamenném schodišti, jež vedlo k pracovně profesora Thomase. Půl roku po jejím příjezdu bylo všeobecně známo

to, co nikdo veřejně nevyslovil: že tato vytríbeně oděná *Française* s rudými rtíky je Thomasovou milenkou.

Jejich vztah byl bouřlivý, zejména když Héléne od svého mnohem staršího milence požadovala jako důkaz jeho náklonnosti peníze. Situace se ještě více zkomplikovala, když se při jednom ze svých častých výletů do Londýna tajně zasnoubila s Johnem Ruthwellem, druhým synem pohádkově bohatého biskupa durhamského. Lukrativní poměr, který měla v Oxfordu, před až přehnaně korektním snoubencem úspěšně tajila, profesorovi kněžští kolegové ho však – taktně a nepřímou – varovali, že je paroháčem.

Toho večera, kdy došlo k vraždě, spatřil vrátný Héléne okolo půl sedmé; ve svém obvyklém polovičatém převleku stoupala k profesorově pracovně. Nikdo ji neviděl odcházet. Řekla, že s Thomasem,

kterého považovala „spíše za skoupého sedláka než profesora“, se pohádala. Pak se vrátila do svého bytu nedaleko Parks, aby se připravila na cestu do Londýna, kam se chtěla vydat následujícího dne. Při prohlídce jejího bytu našla policie v komodě v ložnici dvě ostré pletací jehlice. Hélène se přitom pletením nezabývala a prohlásila, že jehlice nejspíš zanechal v bytě předchozí nájemník.

Přestože k vraždě došlo v červnu, v době, kdy kolej bývá téměř prázdná, jeden postgraduální student, který se kolem půl jedenácté večer vracel z družného večera s přáteli z Hertfordské koleje, slyšel z otevřeného okna profesorovy pracovny jeho rozzlobený hlas. Hodin si v tu chvíli příliš nevnímal, později si však vzpomněl, že zřetelně zaslechl „Helen“. Slyšel také slovo „daně“, buď samotné, nebo jako část slova delšího, a pak také „dlouhý“. Na další otázku odpověděl, že ono „dlouhý“ mohlo být také „pouhý“.

Watson si zapsal, že tyto nesouvislé slabiky „nebyly nic zvláštního“, přesto jeho přáteli poskytly „důležité, ačkoli význačné stopy“.

Druhým podezřelým byl hostující učitel z americké Yaleovy univerzity. Tak jako profesor Thomas i profesor Tippington Wynberg III. byl znalcem Shakespeara. Na rozdíl od svého anglického kolegy však zastával názor, že skutečným autorem nejlepších divadelních her napsaných v anglickém jazyku nebyl onen muž ze Stratfordu, nýbrž Christopher Marlowe.

Jeho příchodu na kolej předcházela dodávka tří velkých beden, které byly plné všemožných vědeckých – i ne zcela vědeckých – parafernalií. Obsahovaly dvě Marlowovy bysty, několik rukopisů, 105 v kůži vázaných knih, zlatý brk, který Wynberg nosil v kapse a „když ho navštívila múza“, psal jím novoalžbětinské sonety. V zásilce byl dále obraz, velký portrét jeho zesnulé manželky, a tištěná kresba – pohled na canterburskou katedrálu od King's School, Marlowovy alma mater.

Wynbergova veřejná přednáška o Marlowově autorství Shakespearových her, kterou 13. května nabídl vznešenému publiku, byla přijata chladně. Američan měl již v té době pověst silného pijáka a proslýchalo se, že dlouho před vstupem k řečnickému pultu pobýval ve společnosti láhve. Nejsžiravější kritik přednášky profesor Thomas slíbil brzy zveřejnit článek, v němž „nade vši pochybnost dokáže, že Wynberg je hlupák a podvodník“.

Od této chvíli si oba muži nevyměnili zdvořilé slovo. Američan se několikrát postavil na nádvoří pod Angličanovu pracovnu a vyzýval ho, aby „vyšel a rozdál si to s ním“. Thomas vždy jen otevřel okno, nepříteli vylil na hlavu kbelík špinavé vody a přidal ještě špinavější urážky.

Wynberg vypověděl, že v den vraždy setrval ve své pracovně do jedenácté hodiny večerní a potom vyšel na nádvoří, aby se nadechl čerstvého vzduchu. Poblíž schodiště k pracovně profesora Thomase ho nikdo neviděl, vrátný však řekl, že kolem čtvrt na dvanáct se s ním setkal na nádvoří. Američan se choval „velmi podivně,“ řekl. Silně tleskal dlaněmi za zády a upřeně si hleděl na boty. Přitom neustále obcházel nádvoří a mumlavě opakoval: „Nač spěch? Nikdy! Nač spěch? Nikdy!“

Oxfordský detektiv sdělil Holmesovi, že důkazy jasně ukazují na Hélène la Chaise. Čin podle jeho názoru spáchala, když jí Thomas odmítl dát další peníze (pravděpodobně se slovy, že peníze nemá, musí zaplatit „daně“). Profesor byl navíc slyšen, jak krátce před svým skonem vykřikl její jméno.

Holmes souhlasil, že je to očividné řešení, byl však přesvědčen, že případ lze vysvětlit i jinak. Podle jeho názoru mohl být vrahem velmi snadno i Norman Wynberg III. Svou poznámku založil na jiném výkladu slov, která slyšeli postgraduální student a vrátný koleje. Holmes připustil, že jeho verze není nezvratná, její pravdivost však může prokázat mikroskopické prozkoumání jistého předmětu v Američanově pracovně. Dodal, že očekává důkaz, který jeho názor potvrdí.

Holmesův výklad nejasných slov a vět se pochopitelně ukázal jako správný. Po krátké analýze jedné věci z Wynbergova majetku byl Američan zatčen a obviněn z vraždy.

Jak Holmes vysvětlil slova, jež slyšeli postgraduální student a vrátný? A který Wynbergův předmět dal mikroskopicky prozkoumat?